

Tokyokörsbär, *Prunus yedoensis*, blommar vackert i vitt i den nyanlagda Bolanders park i Nybro kommun.

FOTO: THOMAS BERGSTRÖM

Nybro har koll på träden

Träd som inte mår bra och som riskerade att skada människor och egendom. Och en incident där en tung gren från ett gammalt ihåligt träd i stadsmiljö föll under en storm. Det blev startskottet för arbetet med en digital skötselplan i Nybro kommun.

– Kommunen hade lämnat många av träden i fri utveckling, vilket skapade otrygghet i staden och i parkerna. Nu har vi koll på träden och hur vi planerar drift och underhåll, säger stadsträdgårdsmästaren i Nybro, Thomas Bergström.

av Florence Oppenheim

I Ljungdahlsparken togs en hel allé av dåliga träd bort och istället byggdes en låg mur med en plantering av månadssmultron längs parkeringen och gatan.

FOTO: THOMAS BERGSTRÖM

NYBRO ÄR EN kommun med cirka 20 000 invånare, belägen i det småländska Glasriket. Både i och kring Nybro stad finns ett antal skyddsvärda jätteträd, bland annat ekar som är värdefulla även i ett internationellt perspektiv. I Nybro centrum finns åtta parker av olika storlek som alla innehåller en mångfald av träd. I några fall tilläts träden växa fritt – något som efter hand skapade kaos i delar av de aktuella parkerna.

I slutet av 2010 påbörjades arbetet med att ta fram en skötselplan med digital trädhantering. Tidigare hade kommunen gjort en inventering av skyddsvärda träd och den biologiska mångfalden, men inte tittat på trädens kondition. I arbetet med skötselplanen ingick att inventera och åtgärda eller ta bort sjuka träd och riskträd, för att på så sätt gynna de friska träden, speciellt de som var ovanliga. Mycket av det arbe-

tet och övriga utförda mål ledde till att den centralt belägna Badhusparken belönades med priset Elmia Park Inspira – Årets Park 2015–16 i kategorin etablerade parker. Arbetet med ytterligare en intilliggande park – Bolanders park (Stationsparken) – gjorde att också den nominerades, då i kategorin för nyetablerade parker.

– Det blir alltid diskussioner huruvida vi ska plantera nytt eller inte på den plats där vi tar bort sjuka träd. På vissa ställen har vi fått ett naturligt och jämnt avstånd mellan träden, på andra har avståndet blivit stora och de kvarvarande träden har istället bildat grupper av träd. I Ljungdahlsparken tvingades vi ta bort en hel rad av träd i en allé med totalt tre rader. Där var tanken att vi skulle återplantera träd men då väcktes en opinion både inom kommunen och hos allmänheten att låta bli. Dels för att det blev snyggare, men

också för att undvika träd ovanför parkeringsplatser i området. Vi satsade istället mer på skiktet under träden och byggde upp en mur med en längsgående plantering av månadssmultron, berättar Thomas Bergström.

DEN DIGITALA SKÖTSELPLANEN blev klar tidigare i år. Totalt har 3 700 stadsnära träd i Nybro stad inventerats. Tanken är att regelbunden uppföljning ska göras. Gatuträd inom fem år, parkträd vart tionde år.

– Vi har justerat den skötselplan vi hade tidigare och tagit bort respektive lagt till en del parametrar, utifrån inventerarens erfarenhet och råd. Till exempel ansågs inte topphöjd vara så väsentligt, men det kan vi ändå ta med om vi vill.

Trädbeståndet i kommunen består av mycket klibbal i de fuktigare delarna, och av tall i sandjorden som dominerar i kom-

munen. Därutöver ek, planterade tokyokörbär, körsbärskornell, kinesträd, tempelträd, sibirisk korkek, japansk magnolia, lönn, skogalm, poppel, rönn, parklind, glanslind och kastanj samt kärrek.

– När vi planterar nytt försöker vi ta in nya sorter för att undvika att hela trädbestånd slås ut om en sort drabbas av sjukdom. I nya parkområden blandar vi olika trädslag, förutom något träd som återkommer för att hålla ihop helheten i området.

Thomas Bergström poängterar att de fokuserar på att sätta rätt träd på rätt plats och därför inte vill forcera beslut om ersättningsplantering när ett träd tas bort.

– Hur ser det ut runtomkring, är det rätt tid; ibland är det bättre att vänta och kanske välja en annan plats att plantera nytt på istället.

BOLANDERS PARK ÄR en nyanlagd park på ett före detta stationsområde som av många upplevdes som otryggt och förfallet. Förutom ett gammalt lokstall, fanns här ett våghus och gammal, outnyttjad räls som hade börjat växa igen, samt en bäck som skar av kommunikationsleden till centrum.

– Vi byggde en bro över bäcken och skapade en ny funktion i lokstallet som istället blev ett öppet cykelstall. Med hjälp

av bidrag från Länsstyrelsen att genomföra ett lokalt naturvårdsprojekt, har vi också skapat olika ängsmiljöer för att gynna pollinerande insekter, säger Thomas Bergström.

Parken har blivit en naturlig gång- och cykelled för Nybroborna. Här finns parkbänkar, klippta gräsytor, ängsytor samt en pergola med sittmöjligheter, inbäddade i blåregn.

– Blomsterängen och prydnadsträden som löper längs med hela perrongen ger också ett välkomnande skyltfönster åt alla passerande tågresenärer, understryker Thomas Bergström.

De nyplanterade träden i parken är utvalda, torktåliga arter som till exempel *Cornus mas*, körsbärskornell (som träd), *Acer tataricum ssp. ginnala*, ginnalalönn, *Phellodendron amurense*, sibirisk korkek, *Ginkgo biloba*, tempelträd, *Koelreuteria paniculata*, kinesträd, *Magnolia kobus*, japansk magnolia och *Prunus x yedoensis*, tokyokörbär.

– Tokyokörbären köpte vi som högstam med stamomkretsen 25–30 cm (stamdiameter 8–9 cm), cirka 300 centimeter höga, och de återkommer i båda ändar av parken. Total budget för de nya träden låg på 150 000 kronor, vilket vi också höll.

De blommande träden, framför allt

tokyokörbären, attraherar insekter som söker pollen och nektar. Trädet är visserligen inte inhemskt men valet är medvetet eftersom det kommer från ett liknande klimat som här i Sverige och innehåller mycket nektar och pollen.

– Körsbärskornellen blommar på bar kvist med gula blommor som ger föda åt humlor och bin tidigt på våren, och vi har även lämnat kvar vildkörbär i kanterna för att gynna pollinering i området.

DE FLESTA KOMMUNER vill genom sina växtval skapa en egen, stark identitet, vilket blir ett dilemma, menar Thomas Bergström.

– Å ena sidan vill vi koncentrera oss på att koppla växtvalet till några få insekter som är rödlistade, så kallade signalarter, på orten. Å andra sidan är bredden i den biologiska mångfalden viktig även i lokalsamhället, liksom över hela landet. Det är svårt att inte ha med båda delarna i varje kommun.

FOTNOT: Thomas Bergström föreläser under konferensen *Kommunal park- & utemiljö* i Stockholm 4–5 oktober. Där berättar han mer om upprustning av förfallna områden i Nybro och lösningar som gynnar en hållbar grön stad samt om arbetet med den digitala trädhanteringen och skötselplanen.

Thomas Bergström vid tre stora almar utanför stationshuset i Nybro.

– De är tjugo meter höga och har varit föremål för nedtagning på grund av torra grenar. Men vi har fått dem att må bättre med grenbeskäring och anläggning av rabatter istället för plattläggning runt stammarna, en åtgärd som syresätter jorden bättre. Träden används även som ljusträd på vintern, med ljusslingor i, berättar Thomas Bergström.

FOTO: NYBRO KOMMUN

Nere till vänster: Bolanders park i Nybro med parkeringsplatser för bilar och elbilar intill. Parkeringsplatsen används bland annat för de som pendlar med tåg och besöker sport- och simhallar i området. Klippträdgården i parken har träd av körsbärskornell, växttäcken av idegran, azalea, vildvin samt olika timjansorter och prydnadsgräs.

Nedan: Nyanlagda ängsytor vid Bolanders park. I kanten av parken har naturligt växande arter lämnats kvar.

FOTO: THOMAS BERGSTRÖM

